

SPELEOLOGIJA U ČASOPISU "HRVATSKI PLANINAR"

U časopisu "HRVATSKI PLANINAR", glasilu Hrvatskog planinarskog saveza, od 1992. je o speleologiji objavljeno slijedeće:

1992. godina - godište 84.

Ante Juras: Šibenski planinari u ratnim uvjetima, br. 1-2, str. 14-15
 Mladen Kuhta: Smrznuti, mokri, sretni, br. 1-2, str. 32 - 34
 Vlado Božić: U ovom broju speleološke značke, br. 1-2, str. 38 - 41 i zadnja
 Mladen Kuhta: Semička jama, br. 3 - 4, str. 85-86
 Vlado Božić: Velebiten br. 7, br. 3 - 4, str. 93
 Vlado Božić: Speleo dodo bilten, br. 3 - 4, str. 93
 Anonimus: Tera mystica, br. 3 - 4, str. 96
 Mladen Kuhta: "Fenomen krš" Srečka Božičevića, br. 5 - 6, str. 130 - 131
 Mladen Kuhta: Jama gnojnica kod Velikih Muna, br. 5 - 6, str. 136
 Vlado Božić: Velebiten br. 8, br. 5 - 6, str. 139
 Vlado Božić: Marin šoufek: Svijet minerala, br. 5 - 6, str. 139
 Miljenko pavešić: S Kleka drugom stazom, br. 7 - 8, str. 166
 Vladimir jagarić: Crtice o krašićkim planinarima, br. 7 - 8, str. 177-178, 180
 Juraj Posarić: Ozren Lukić (1965-1992), br. 7-8, str. 184
 Vlado Božić: Simpozij o špiljskim mineralima, br. 708, str. 188-189
 Vlado Božić: Speleološke publikacije u BiH, br. 7-8, str. 189
 Vlado Božić: O Zelinskoj špilji 1842. godine, br. 9-10, str. 221
 Igor Jelinić: s karbitkom po svijetu, br. 9-10, str. 222-224
 Vlado Božić: Igor Jelinić - Rim, br. 9-10, str. 222
 Vlado Božić: Velebiten, br. 9-10, str. 235
 Vlado Božić: Klasifikacija speleoloških objekata u Hrvatskoj, br. 9-10, str. 235
 Vlado Božić: Ana Sutlović - Zašto se bavimo speleologijom, br. 9-10, str. 235
 Vlado Božić: Od sada ni "špilja" niti "pećina" već "špilja", br. 9-10, str. 236
 SB: 30 godina od smrti Vladimira Horvata, br. 9-10, str. 239
 Vlado Božić: Riječ "kras" ponovo u upotrebi, br. 11-12, str. 258-261
 Josip Štitić: HSP na prvom salonu planinarstva u Trstu, br. 11-12, str. 269-270

Ante starčević: U ovom broju HPD "Dubovec", br. 11-12, str. 272-274
 Damir Lacković: Speleološka ekspedicija "Picos de Europa 92", br. 11-12, str. 278
 Slaven Dobrović: 22. zagrebačka speleološka škola, br. 11-12, str. 278

1993. godina - godište 85.

Anonimus: Željko Poljak, br. 1-2, str. 40
 Anonimus: Rudolf Starić, br. 1-2, str. 40-41
 Vedran Vračar: II otvoreno velebitaško natjecanje u speleološkoj orijentaciji, br. 1-2, str. 44
 Vlado Božić: Velebiten, br. 1-2, str. 46
 Damir Mahović i Bruno Šibl: Ravnogorski planinarski put, br. 3-4, str. 76-79
 Zdenko Kristijan: Novosti iz Samoborskog gorja, br. 3-4, str. 82
 Anonimus: Vlado Božić, br. 3-4, str. 87-88
 Vlado Božić: Speleo'zin, br. 3-4, str. 90
 Vladimir Lindić: Speleolog, br. 3-4, str. 90
 Vladimir Lindić: Speleološki priručnik, br. 3-4, str. 90
 Ante Starčević: SO "Dubovac" u Karlovcu, br. 3-4, str. 93-94
 Ivan Marinov: Mosor i "Mosor", br. 3-4, str. 96
 Igor Jelinić: Ukleta Vettica se ne da, br. 5-6, str. 111-113
 Juraj Posarić: Željezničarova škola speleologije ž93, br. 7-8, str. 182
 Vlado Božić: Speleologija u Ekološkom glasniku br. 9-10, br. 7-8, str. 182
 Vlado Božić: Spomenica Mirku Malezu (1924-1990), br. 7-8, str. 192-193
 Vlado Božić: Izvanredni broj "Velebitena", br. 7-8, str. 184
 T. Jutrović: Obljetnica na Horvatovih 500 stuba, br. 7-8, str. 189
 Ž. P. Senzacija na Hajdučkim kukovima na velebitu - otkrivena jama duboka 1350 metara!, br. 7-8, str. 192
 Anonimus: hrvatsko planinarstvo prošlog ljeta - Senzacionalno otkriće Lukine jame, br. 9-10, str. 195
 Branko Jalžić: jama nad jamama - Lukina jama (-1355 m), br. 9-10, str. 196-199
 Vlado Božić: Najdublje jame u svijetu, br. 9-10, str. 199-200
 Tomislav Pavlin: Nove markacije na Velebitu - u jamu Varnjaču, br. 9-10, str. 235
 Vlado Božić: Speleologia croatica br. 2 i 3, br. 9-10, str. 235-236
 Vlado božić: Speleo'zin br. 2, br. 9-10, str. 236
 Krešimir Kedmenec: Središnji alpski put 02 kroz Austriju - špilja Lur (Lurgrotte), br. 11-12, str. 256-257

J. Š.: Prvi međunarodni salon "Od -1000 do +8000" posvećen planinarstvu i speleologiji, br.2, str. 1-2

Anonimus: Prvi međunarodni sajam "Od -1000 do +8000" posvećen planinarstvu i speleologiji (2. obavijest), br. 3, str. 6-8

Dražan Alinčić: Vrhovi i dubine Evrope, br. 3, str. 9

Vlado Božić: Speleolozi na sajmu planinarskih djelatnosti u Trstu, br. 4/5, str. 5-6

Anonimus: Špilja Veternica, br. 4/5, str. 17

Anonimus: Speleološko orijentacijsko natjecanje, br. 4/5, str. 17-18

Ante Starčević: Vijesti iz HPD "Dubovac", br. 6, str. 11-12 1993.

Ivan Stošić: Vijesti o zaštiti planinske prirode, br. 9, str. 5

I. T. Marinov : Vijesti iz HPD "Mosor" Split, br. 9, str. 6

Ivan Stošić: Dva značajna znanstvena skupa o zaštiti prirode, br. 12/14, str. 21-22

Ante Starčević: Tečaj za zaštitu prirode, br. 12-14, str. 25

Anonimus: Speleološki logor - vijesti u posljednji čas, br. 12/14, str. 28

J. Š.: Sjednica Izvršnog odbora HSP-a, br. 15-16, str.2

FILATELIJA - Zagreb

Vlado božić: Speleologija kao filatelistička tema, 1992, br. 1, str. 13-15

ACTA GEOGRAPHICA CROATICA - Zagreb

Josip Riđanović: In memoriam Dragi Pavličeviću - Pavleku 1935-1992, 1992, Vol. 27, str. 200-201

GEOLOGIA CROATICA - Zagreb

Preston Miracle i Dejan Brajković: Razvoj faune un-gulata i stratigrafija gornjeg pleistocena spilje Veter-nice, 1992, Vol. 45, str. 1-14

Mladen Kuhta: In memoriam - Ozren Lukić (1965-1992), 1992, Vol. 45, str. 185-186

Stjepan Bahun: Prikaz knjiga -Božičević S. : Fenomen krš, 1992, Vol.45, str. 187-188

Vlado Božić

za jesen 1991, izašao u ožujku 1992. u već standardnom formatu A-5, umnožen fotokopiranjem na 52 stranice, s naslovnom i zadnjom stranicom u boji (također umnoženom fotokopiranjem), izdavač PDS "Velebit", urednik Robert Erhardt, naklada 100 primjeraka. U ovom broju nalaze se dva veća članka, prvi Hrvoja Malinara o bivakiranju u prirodi, bogato ilustriran crtežima, a drugi Lavoslava Čaklovića o izradi sidrišta i međuosiguranja. Slijede kraći izvještaji D. Lackovića i A. Čop o tečaju orijentacije i bivakiranja, prikaz Ane Sutlović o istraživanju novih stotinjak metara u špilji Veternici, izvadak iz pisma M. Čepelaka o špilji Veternici, izvještaj L. Čaklovića o alpinističko-speleološkoj školi u Zagrebu, opis doživljaja s alpinističko-speleološke škole I. Pavčić pod naslovom "Prvi uspjesi", prikaz Z. Kaličanina sportskog penjenja na Kalniku, opis L. Čaklovića novog penjačkog smjera na Kleku, opis B. Kanajeta prve piramide na Sljemeni uz poziv na nagradnu igru o toj piramidi i TV-tornjevima na Sljemeni, i krasopisom pisana pjesmica I. Horvat "Priča o Zlatorogu". Bilten završava tabličnim pregledom djelatnosti planinarskog, speleološkog i alpinističkog odsjeka u 1991. godini.

Vlado Božić

"VELEBITEN", god. III, br. 9,

1992, format A-5, 40 stranica, umnožen fotokopiranjem, meke korice, naslovna i zadnja stranica sa slikama u boji, urednik Robert Erhardt. Uvodni članak je napisao Teo Barišić, a posvećen je speleološkom istraživanju otoka Žirje (osim špilja i jama istraženi su i stari bunker). Slijedi članak Darka Dulara o penjanju Tre Cime di Lavaredo u Italiji, prijevod teksta Glovacz-Pohla (preveo Darko Pelin) o treningu sportskih penjača, šaljivi strip Irme Vrbnjak o upravi "Velebita", prikaz Pavla Mintasa biciklističko-speleološkog izleta na Čičariju, članak Bojana Ungara pod naslovom "Planine, ljudi, bicikli", penjački horoskop Ive Kolić, skice smjerova na Gorskom zrcalu Borisa Čujića, pregled djelatnosti društva i na kraju riječ urednika.

Vlado Božić

1992, format A-5, 43 stranice, umnoženo fotokopiranjem, meke korice, naslovna stranica sa slikom u boji, urednik Robert Erhardt. Uvodni članak napisao je dr. Borislav Aleraj pod naslovom "Ozljede pri ekstremnom slobodnom penjanju", a slijede članci L. Čakovića i D. Petrina o treningu športskih penjača (II nastavak), L. Čakovića o dužini "Života užeta", S. Dobrovića o 22. zagrebačkoj speleološkoj školi, dojmovi Tanje Bizjak-Alf sa spel. škole, prikaz Ane Čop biciklističko-speleološkog izleta na Čičariju, prikaz povijesti Ratkovog skloništa Ismeta Bajića (povodom 40. god. izgradnje), vijest Vesne Klanac o novom smjeru u Koglu i solo uspon u Šitama, humoristički osvrt Irme Vrbnjak na svoje društvo "Velebit", pjesmica "Za olujnih zimskih večeri koju velebitaši, a i drugi planinari pjevaju vrlo često i rado, penjački horoskop Ive Kolić, prikaz spel. ekspedicije "Picos de Europa 92" u Španjolskoj Damira Lackovića (svi članci imaju sažetak na engleskom), pregled djelatnosti planinarskog i spel. odsjeka društva tijekom proljeća 1992. i, na kraju, riječ urednika (najavio svoj odlazak).

Vlado Božić

Izvanredni broj "VELEBITENA"

U travnju 1993. je PDS "Velebit" izdao izvanredni broj svog društvenog glasila koji od početka izlaženja uređuju speleolozi. Kao i raniji brojevi i ovaj je istog formata (A-5), umnožen je fotokopiranjem na 42 stranice, sa slikama na naslovnoj i zadnjoj stranici (u c/b tehnici). Novi glavni urednik je Vida Ungar. Gotovo cijeli ovaj broj posvećen je prošlogodišnjoj ekspediciji u Španjolsku pod nazivom "Picos de Europa 92. Desetero članova SO PDS "Velebit" (vođa je bio spel. instruktor D. Lacković) istraživali su visokogorski kras planinskog masiva Picos de Europa na sjeveru Španjolske i tom prilikom istražili jamski sustav Pozo Chizidi dubok 403 m. Ekspedicija je trajala od 25. srpnja do 23. kolovoza 1992. Uvodnik o radu SO i prethodnim ekspedicijama dala je Ana Sutlović; Darko Troha prikazao je planine El Comion gdje se nalazi istraženi jamski sustav, Damir Lacković pregled dotadašnjih istraživanja i geologije tog područja. Slijedi financijski izvještaj A. Sutlović, izvještaj o prehrani Nevena Kalca, Darka Trohe

o korištenju opreme i D. Lackovića o ozljedama na ekspediciji. Dnevnik istraživanja dali su D. Lacković i Vedran Vračar, a Dubravko Kavčić opis susreta dviju ekipa koje su spojile jame YA1 i HR2 u jamski sustav. Na kraju se nalazi popis sponzora ekspedicije i grafički prikaz boravka pojedinih članova ekspedicije u jama. Bilten je ilustriran sa 17 fotografija i crteža te nacrtima jame HR1 i jamskog sustava Pozo Chizi (YA1 - HR2). Na posljednjoj stranici je Hrvoje Malinar dao nekrolog Ronaldu Kneževiću Roniju (1942-1992), jednom od osnivača SO-a PDS "Velebit".

Vlado Božić

VELEBITEN br. 12, god. IV

za proljeće 1993, izašao koncem 1993, u već standardnom formatu A-5, umnožen fotokopiranjem, na 32 stranice, s naslovnom stranicom u boji i 8 slika uz tekstove, od čega jedna u boji i jedan nacrt. Urednik ovog broja je Ana Sutlović, dakle prva žena urednik, što se primjećuje u sadržaju broja. Za suradnike je uspjela dobiti svoje kolegice - članice SO-a koje su u svoje priloge unijele mnogo vlastitih osjećaja, što njihovim priložima, a time i cijelom časopisu daje posebnu draž.

Prvi je članak napisao Dado Mesarić pod naslovom "Priprema i organizacija penjačkog uspona", tekst koji je koristan ne samo alpinistima, već svima koji odlaze u planine, pa tako i speleolozima. Slijedi članak Vide Ugrin o spel. logoru na Braču 1992; izvješće Ive Dobrović o radu SO-a u 1992; članci Vedrana Vračara o II Velebitaškom natjecanju u spel. orijentaciji (koncem 1992. u Špilji u kamenolomu Tounj) i o rudarsko-špiljarskoj akciji na Medvednici (pokušavajući naći drugi ulaz u Veternicu); članak Tanje Bizjak, Ane Čop i Irine Stipanović o spel. logoru u Njemačkoj u ljetu 1992, članak Roberta Kakarigija o čovječjoj ribici u Hrvatskoj (pod naslovom "Tragom zmajevе bebe"); prikaz Tanje Bizjak vožnje čamcem (rafting) niz Soču, i članak Krešimira Kedmenca o usponu na vrh Sonnblick u Austriji. Na kraju, nova urednica govori o problemima izlaženja časopisa i poziva na suradnju.

Vlado Božić

za jesen 1993 (izašao u proljeće 1994), urednik Ana Sutlović. Bilten nastavlja tradiciju izlaženja u istom formatu (A-5), mekih korica, na 32 stranice, sa slikom u boji na naslovnoj stranici, umnožen fotokopiranjem. Uvodni članak dao je Darko Troha o istraživanju Lukine jame, a Branko Jalžić opis jame, dok je Pavle Mintas dao osobni doživljaj boravka u jami. Izvještaj s 23. zagrebačke speleološke škole dao je Darko Troha, a Ida Šintić, Ana Predović i Iva Kolar svoje doživljaje sa škole. Gordana Tomšić je opisao ronjenje u špilji Izvor na Žumberku, a Darko Bakšić nova otkrića u Špilji u kamenolomu Tounj. Tu je i nekoliko alpinističkih priloga: članak Lidije Vračar o doživljajima na alpinističkoj školi u Julijskim Alpama, pjesma Davora Čikovića-Čike i članak Gordana Bulića o svojim sjećanjima na Alpe; na kraju je prikaz Dubravka Kavčića o lutanjima po Medvednici na planinskom biciklu.

Vlado Božić

VELEBITEN, br. 14, god. IV

za zimu 1993, izašao u svibnju 1994, u uobičajenom formatu na 24 stranice. Ovom glasilu PDS "Velebit" urednica je i dalje Ana Sutlović, speleolog. Ovaj broj donosi nekoliko zanimljivih članaka: članak Darija Šarotara o Velebitaškoj planinarskoj školi održanoj koncem 1993, Nevenkin članak pod naslovom Vremeplov o putniku koji u avionu sanja boravak u Nepal, članak Miroslava Vujovića o planinarenju od Kolovratskih stijena preko Vratnika i sjevernog Velebita do Jablanca, članak Josipa Gregurića Jože o putovanju vlakom i biciklom na St. Michael u Austriji, a slijede speleološki članci Tanje Bizjak i Sunčice Hrašćanec o speleološkom logoru na Braču 1993, Damira Lackovića o prolazu Slovenskog sifona u jami Rašpor u Istri, te Darka Trohe o speleološkim istraživanjima na Velebitu tijekom 1991/1992. pripadnika planinske satnije Velebit. Na kraju se nalazi poziv na alpinističku ekspediciju "Aljaska '94" u organizaciji Alpinističkog kluba "Željezničar" iz Zagreba.

Vlado Božić

U knjižari "Mladost", Ilica 30, 16. srpnja 1993. DISKF (Društvo za istraživanje i snimanje krških fenomena) organiziralo je malu speleološku izložbu i prezentaciju br. 2 za 1991. i br. 3 za 1992. Izdavač je HDS (Hrvatsko speleološko društvo) i DISKE, glavni i odgovorni urednik dr. Mladen Garašić, a tehnički urednik dipl. ing. Tihomir Kovačević. Izdanje je novčano pomoglo Ministarstvo znanosti, tehnologije i informatike i DISKE. Tiskano je na finom papiru formata A-4, s polutvrđim koricama i fotografijama u boji na koricama i c/b uz tekstove. U predgovoru je urednik za oba broja naveo poteškoće oko tiskanja i zahvalio svima koji su pomogli. Na naslovnoj stranici otisnuta je opaska: "ratno razdoblje" i žig "Hrvatsko speleološko društvo - 1892 - Zagreb". Naglašeno je da je to znanstveni časopis, pa svi članci imaju klasifikaciju po UKD i referiraju se u Speleological abstracts UIS, Current titles of Speleology i Geobase, tj. u svjetski popis spel. literature. Prilozi su grupirani u nekoliko rubrika.

U br. 2 (sadrži 64 stranice) objavljeni su članci M. Garašića o sustavu špilje Muškinje i Panjkove špilje; T. Kovačevića, M. Garašića, Z. Međimurca i M. Šebijana o špilji Čavle u dolini Zrmanje; M. Garašića i T. Kovačevića o špilji Šunjar na Baniji; R. Ozimeca, M. Vojnovića i A. Stankovića o novim istraživanjima na Korčuli; M. Kućinića o rodu *Agonopterys* HUBNER, 1825 (*Lepidoptera, Oecephoridae*); V. Božića o počecima organiziranog spel. rada u Hrvatskoj; M. Garašića o spel. katastru u Hrvatskoj (390 objekata). U rubrici "Vijesti" je prikaz M. Garašića istraživanja jame Golubinke u Tišnjarevoj Dubravi u Dalmaciji, jame kod Bregane, ronjenja u Crnačkoj špilji kod Jezerana i spel. škole DISKF-a u Zagrebu i SD "Pauk" u Fužinama.

U br. 3 (na 80 stranica) su članci M. Garašića i T. Kovačevića o spel. objektima na trasi autoceste Karlovac-Rijeka i o hidrogeologiji špilje Rokina bezdana, D. Zanoškara i M. Garašića o ponoru kod Vrata kraj Fužina, M. Garašića o nalazu rude hematita u špilji Vrelo kod Fužina, posmrtni članak O. Lukića o geologiji i genezi spel. objekata na području NP "Krka", T. Kovačevića o nalazima čovječje ribice u Maloj Kapeli, B. Jalžića o spel. istraživanjima Ravne Gore u Gorskom Kotaru,

D. Lackovića o biostratigrafiji Alpinističkog kanala u Veternici, M. Garašića o prvoj organizaciji u Hrvatskoj vezanoj za spel. djelatnost (1892), B. Watzu o pripremama za spel. ekspedicije, D. Furića i M. Garašića o primjeni novih geodetskih instrumenata u speleologiji, M. Garašića o najvećim spel. objektima u Hrvatskoj i nastavak spel. katastra (daljih 455 objekata); u rubrici "vijesti" je opis M. Garašića istraživanja Stupine Jame (-267 m) kod Fužina, ronjenja u sifonu špilje Vrelo u Fužinama i izvoru Veliko vrelo kraj Fužina, sudjelovanja hrvatskih spel. filmova na festivalima u svijetu, te prikaz spel. istraživanja otoka Cresa u 1992.

Ne želeći umanjiti vrijednost ni jednog članka, ipak smatram potrebnim istaknuti nekoliko zanimljivosti. HSD se proglasio nasljednikom najstarije hrvatske organizacije vezane za spel. djelatnost, tj. Odbora za uređenje Baračevih špilja u Rakovici, osnovanog 1892, i na osnovi toga izradilo svoj žig "Hrvatsko speleološko društvo - 1892 - Zagreb". Zanimljiv je i popis najvećih spel. objekata u Hrvatskoj jer se po podacima razlikuje od posljednjeg koji je objavila KS HPS.

Vlado Božić

EKOLOŠKI GLASNIK BR. 9-10.

U proljeće 1993. iz tiska je nakon duže pauze izašao novi broj Ekološkog glasnika (God. II, br. 9-10, za 1991-1992) posvećen Nacionalnom parku Paklenica. Glavni urednik je dr. Paula Durbešić, a odgovorni urednik i ujedno izdavač časopisa dr. Ante Pelivan. Speleologija je zastupljena s nekoliko članaka. Miroslav Rukavina je dao popis šišmiša koji žive u špiljama parka; Srećko Bpžičević opis geološke građe područja Paklenice s naznakom u kojim se stijenama i gdje nalaze speleološki objekti, i posebno opis špilje Manita peč i Jame Vodarice (s nacrtima i više fotografija); Ante Rukavina, pišući o velikopakleničkim tajnama, dao je osvrt na "špiljare" (ljude koji su se nakon II svjetskog rata skrivali po špiljama Velebita) i o nagađanju što se nalazi iza zazidanih ulaza u podzemlje kod parkirališta u velikoj Paklenici. Željko Poljak piše o istraživačima Paklenice, među kojima je od biologa spomenuo Vladimira Redenšeka i Beatricu Đulić, a od planinara koji su se bavili istraživanjem speleoloških objekata, Ivana Krajača, Josipa Poljaka i Srečka Božičevića. Većinu fotografija za gotovo sve članke o Paklenici dao je Srećko Božičević.

Vlado Božić

SPELEOLOŠKI PRIRUČNIK, 2. svezak

Komisija za speleologiju HSP, Kozarčeva 22, 41000 Zagreb, 1993. tiskan na 16 stranica, s naslovnom stranicom u boji, u nakladi od 400 primjeraka. sastoji se od ranije objavljenih članaka koji sada čine jednu cjelinu. H. Malinar piše o bivakiranju u prirodi, a D. Lacković o tehnici samospašavanja iz speleoloških objekata metodom protuutega.

Vladimir Lindić

SPELEO'ZIN

(skraćeno od Speleo magazin), karlovac, 1993, br. 1. To novo glasilo karlovačkih speleologa uredili su Hrvoje Cvitanović, Renata Riss i Neven Bočić u vlastitoj nakladi na svega 7 listova papira formata A-4 umnoženih fotokopiranjem. Kako su u uvodniku naglasili, namjera je isključivo oživljavanje speleološke djelatnosti u Karlovcu, i to nije glasilo SO PD "Dubovac" čiji su sve troje članovi, a Hrvoje Cvitanović i njegov pročelnik. Ovaj, prvi broj posvećen je samo istraživanjima karlovačkih speleologa u okolici Karlovca. Tekstovi su bez potpisa (što znači da su ih napisali urednici) pod naslovima: Jama u kamenolomu, Faraonova špilja, Pećina Gornji brijeg, Jama vepar i Živi kristali, a Mladen Kuka je napisao priloge: Ratne godine (gdje saznajemo da je u ovom domovinskom ratu, braneći domovinu, poginuo njihov član Vladimir Vojnić - Pejo, a nekoliko članova ranjeno) i Neka razmišljanja o 35 godina rada PD "Dubovac" (pregled 35-godišnjeg rada), te prikaz H. Cvitanovića, R. Riss, N. Bočočića B. Bukovčaka Drugog otvorenog velebitaškog natjecanja u spel. orijentaciji održanog 14. listopada 1992. u Špilji u kamenolomu Tounj. Članci o špiljama i jama-ma popraćeni su nacrtima (4 nacrti) i fotografijama (11 fotografija).

Vlado Božić

SPELEO'ZIN, br.2

Evo i drugog broja ovog glasila karlovačkih speleologa, izašlog u srpnju 1993. Uredio ga je Hrvoje Cvitanović, na 24 stranice s 12 fotografija i 8 nacrti, mekanog uveza, formata A-4, umnoženog fotokopiranjem, tehnički znatno poboljšanog (tehnički urednik Neven Bočić).

Prvi prilog pod naslovom "Speleološka istraživanja na brdu Lipnik u 1993. god. dao je Neven Bočić (opis 7 špilja i jama), nekoliko daljih priloga karlovački speleolog Igor Jelinić, koji sada živi u Rimu i zdušno pomaže uredništvu. Napisao je članak o istraživanju jame Pozzo della Neve u Centralnim Apeninima, duboke -1053 m, u kojemu je i sam sudjelovao, dao je niz zanimljivosti o jami V. S. Pantjuhina na Kavkazu (-1508 m, drugoj po dubini jami u svijetu) objavljenih u talijanskim publikacijama; započeo pisati o povijesti speleologije u Karlovcu od 1982. (od vremena tiskanja knjige Rude Starića "Razvoj speleologije na području regije Karlovac" objavljene 1983.) kao i dopunske podatke o istraživanju Jame u kamenolomu (uz članak u prvom broju). Vrlo poučan članak dao je Eduard Kletečki pod naslovom "O jednoj posjeti čovječjoj ribici". Svi članci imaju sažetak na engleskom jeziku. Na zadnjoj stranici, u rubrici Fotoalbum, objavljene su dvije fotografije iz 1959. (Klanski ponor - Gotovž) i dvije iz 1972. (Špilja Gvozdenica).

Vlado Božić

MARIN ŠOUFEK: SVIJET MINERALA

Zagreb, 1992, izdavač Školska knjiga i Hrvatski prirodoslovni muzej, tvrde korice sa slikom u boji, 124 stranice, pedesetak crteža, 42 slike u boji (izradio ih je Dražen Pomykalo). To je prva suvremena knjiga o mineralima pisana hrvatskim jezikom, a obrađuje sve što je potrebno znati o mineralima uopće, od osnovnih pojmova tj. od definicije minerala i kristala, opisa njihovog nastajanja, građe, svojstava (tvrdoća, boja, sjaj i dr.), sistematizacije, preko njihovih kemijskih formula i elemenata od kojih su građeni, pa do detaljnih opisa pojedinih minerala tipičnih predstavnika pojedinih vrsta. Knjiga na vrlo jednostavan i pristupačan način upoznaje čitatelje sa svim što je zanimljivo u svijetu minerala dajući razne podatke iz cijelog svijeta. Speleolozi koji u svijetu istraživanjima špilja i jama nalaze razne kristale minerala mogu ih, ako to žele, pomoću ove knjige bolje upoznati i proučiti. Iako se u knjizi nigdje izrazito ne spominju minerali speleoloških objekata, čitatelj će sam naći one koje susreće u podzemlju i iz knjige o njima saznati nešto više. Tako će npr. saznati da elementa kalcija ima u Zemljinoj kori svega 1,5%,

ali ga taj postotak ipak svrstava na šesto mjesto po količini na Zemlji, da mineral kalcit može imati oko 600 kristalnih oblika u više od 2000 kombinacija, da mineral aragonit ima isti kemijski sastav kao i mineral kalcit (CaCO_3 - kalcijev karbonat), ali je drugog kristalnog sustava, da vapnenac i mramor nisu minerali već stijene iako su istog kemijskog sastava kao kalcit i aragonit, jer nemaju homogeno kemijsku građu, premda se sastoje od spomenutih minerala i još mnogo drugih zanimljivosti. Od ostalih minerala, osim već spomenutog kalcita i aragonita, koji se mogu naći u špiljama i jamama diljem svijeta, u ovoj knjizi posebno su još obrađeni halit, fluorit, barit, vivijanit i sumpor. Većina uzoraka opisanih minerala nalazi se u Mineraloškopetrografskom odjelu Hrvatskog prirodoslovnog muzeja u Zagrebu gdje autor knjige radi kao kustos. Uz ovu knjigu speleolozima se preporuča nabaviti i knjigu Carola A. Hilla i Paola Fortia "Cave minerals of the world", objavljenu u SAD 1986. iz koje će se saznati kojih se sve minerala može naći u špiljama svijeta, te knjižicu M. Čepelaka, H. Malinara, d. Zagoršeka i V. Zebeca "Mineraloški vodič po Medvednici", izdanu u Zagrebu 1986, u kojoj će se uz ostalo naći i upute o traženju, skupljanju i čuvanju minerala. Šoufekova knjiga dobro će doći svakom planinaru i speleologu.

Vlado Božić

ANA SUTLOVIĆ: ZAŠTO SE BAVIMO SPELEOLOGIJOM

Zašto se bavimo planinarstvom, alpinizmom, speleologijom ili bilo kojoj drugom djelatnošću pitanje je na koje vrlo črsto moraju odgovarati članovi planinarske organizacije. Jedan od odgovora na to pitanje pokušala je dati Ana Sutlović, članica Speleološkog odsjeka PDS "Velebit" u svom pisanom radu za stjecanje naslova speleološki instruktor, pod gornjim naslovom, predanom u travnju 1992. Ana Sutlović je kao socijalni radnik po profesiji, posegnula za teorijom motiva u psihijatriji, koju je razradio američki liječnik i psihijatar William Glaser. Po toj teoriji čovjeka na bilo koju aktivnost pokreće više motiva, a oni ovise o 5 osnovnih psiholoških potreba čovjeka: za preživljavanjem, za pripadanjem, za moći, za slobodom i za zabavom. Te su potrebe u svakom pojedincu u nekom sukobu. Osim toga

značajna je i grupna identifikacija, kao i pozitivna ovisnost. Svaka od tih potreba prisutna je i kod speleologa, što je u tekstu i razjašnjeno. Ana na kraju zaključuje da svaki speleolog, kad razmisli, zaista svoje osnovne psihološke potrebe zadovoljava speleološkom djelatnošću.

Vlado Božić

SREČKO BOŽIČEVIĆ: FENOMEN KRŠ

Kulturna vitalnost jednog naroda se očituje i u naoko sitnim pojedinostima: u ovim groznim, ratnim vremenima ispunjenim krvlju i očajem, nalazi potrebe za lijepom knjigom. Tako je, početkom ove, druge ratne godine, nakladnik "Školska knjiga" iz Zagreba izdala bogato ilustriranu knjigu poznatog planinarskog pisca i popularizatora prirodnih ljepota i rijetkosti naše nam i malo šire domovine, geologa dr. Srečka Božičevića. "Fenomen krš" je privlačno opremljena knjiga; na 104 stranice visokokvalitetnog papira ima približno dvjestotinjak fotografija u boji, zemljopisnih karata i grafičkih prikaza, a tiskara (GZH) je solidno obavila svoj posao (sve fotografije su autorove i u boji).

Knjiga je rezultat autorovog 40-godišnjeg druženja s prirodnim ljepotama kraških predjela područja nekadašnje Jugoslavije i očito je da je nastajala u duljem vremenskom razdoblju (da bi dobila ovakav pojavni oblik), što se očituje u mnoštvu inkonzistentija, od opsega i razmještaja građe, do terminologije i konačnih ciljeva.

Prvi je dojam, koji ostaje nakon pregledavanja knjige, što je puno ugodniji posao od njena iščitavanja, estetski doživljaj što ga pruža mnogo kvalitetnih fotografija, što ih je autor uporno snimao na putovanjima tijekom svoje duge profesionalne djelatnosti. Te su fotografije, koje prikazuju kras u svim njegovim dimenzijama, kako površinskim, tako i podzemnim, snimljene na mnogo lokaliteta, u različitim vremenskim ugodajima i tijekom svih godišnjih doba, apsolutno najkvalitetniji dio knjige i razlog zbog čega je treba imati. One predstavljaju životno djelo autora i daju ton cijeloj knjizi. No, kako knjiga nije zamišljena kao slikovnica, potrebno je osvrnuti se i na njen slovočni dio.

S obzirom na činjenicu da knjiga ima stručnu recenziju (M. Brazda i Z. Pepeonik), to bi tekst s te strane trebao biti u redu. Ipak pažljivim čitanjem se nađe podosta nezgrapnosti i nedorečenosti. U usporedbi sa sličnim djelima koja su se pojav-

ila u posljednje vrijeme, "Fenomen krš" pliva između stručne faktografije i lirskog impresionizma. Ovo potonje se naročito zapaža, a počesto i smeta, u potpisima i opisima fotografija, kojima to zaista nije potrebno jer dovoljno govore same za sebe, a i inače bilo bi uputnije pri pisanju ovakvog djela slijediti stalnu stilsku odrednicu.

Raspored građe po poglavljima: Površina krških prostora, Voda je ostavila urezane tragove na površini krša, Podzemni krški prostor i Čovjekov život na površini krša, bio bi sasvim zadovoljavajući, kad bi bio dosljedno proveden. No, iskorišćivanje voda, kao tipična ljudska djelatnost, koja kao i zagadivanje ima jednako poguban utjecaj na prirodu, obuhvaćeno je u drugom, umjesto u četvrtom poglavlju, a sličnih nedosljednosti ima još. U svakom slučaju, ova knjiga je kao komplet slike i priče dobrodošla, jer o prirodi nikad dosta literature, ali, kad je već načinjena "kroatizacija" većine materijala, zar nije moglo i: "Pojava kras", "Pojava kras" ili drukčije - opet hrvatski.

Juraj Posarić

SPOMENICA AKADEMIKU MIRKU MALEZU (1924-1990)

HAZU se na dostojan način odužila svom redovnom članu Mirku Malezu, objavivši mu, u proljeće 1993, spomenicu. To je knjižica veličine 25x18 cm, s polutvrdim koricama i tekстом na 52 stranice, a uredio ju je akademik Vladimir Majer. U zaglavlju stoji da ju izdaje HAZU, Razred za prirodne znanosti i da je to spomenica preminulim akademikima HAZU, svezak 66, izdan u Zagrebu 1992. Najprije je objavljen govor akademika Milana Heraka, održan na svečanoj komemoraciji 5. prosinca 1991. u palači HAZU u kojem je dao kratak prikaz njegova života. Zatim je opširan opis njegova stručnog i znanstvenog rada s područja geologije, paleontologije, dala dr. Maja Paunović. Najopsežniji dio spomenice čini bibliografija radova ovog znanstvenika, koji je, ne zaboravimo, svoje stručnopolularne radove počeo objavljivati kao planinar i speleolog (bio je suosnivač Špiljarske sekcije u PD "Zagreb" 1949. i član Špiljarske sekcije odnosno odsjeka PD "Željezničar" od 1950-1990) u časopisima Naše planine i Speleolog. Bogatu bibliografiju, objavljenu od 1946. i skupljenu do konca 1991. objavila je Dejana Brajković podijelivši je u nekoliko skupina, i to: originalni znanstveni radovi (243), referati na kongresima, simpozijima i kolokvijima (64), znanstvenopopularni radovi (58) i recenzije, prikazi, nekrolozi i ostalo (57), ukupno 422 djela.

Vlado Božić

Časopis za popularizaciju prirodnih znanosti s novim urednikom (O. Springer) postaje sve zanimljiviji i bolji, tehnički na zavidnoj razini, s mnoštvom različitih tema i članaka, dobrih fotografija i zanimljivosti iz speleologije.

Broj 9-10/1992. posvećen je danu planete Zemlje i donosi mnoštvo članaka vezanih uz zaštitu i očuvanje okoliša i planete Zemlje te zaista zaslužuje da nosi naziv najstarijeg ekološkog časopisa na svijetu. Redovito izlazi od 1911. Speleolozima i ostalim ljubiteljima prirode biti će zanimljiva inicijativa Ekološkog društva Samobor, koje je otvorilo "Poučnu stazu Otruševac". Dugačka je 2000 m a obilazak traje 1 sat i 10 min. Ima sedam točaka, od kojih su četiri vezane za krš i krški fenomen Grgosovu špilju. Za poznavatelje dinarskog krša, a i za one koji će učiniti prve korake, bit će koristan prikaz T. Jelića knjige S. Božičevića "Fenomen Krš", upravo izašle iz tiska. Uz mnoštvo fotografija i tekst, knjiga dočarava dinarski krš te njegove suprotnosti. Knjiga je formata 21x29 cm, tvrdog uveza, str 104, s 200 fotografija u boji, 20 karata i crteža.

U broju 1/1993. rubrika o ljepotama prirode Hrvatske donosi zanimljiv članak D. i T. Petricioli o istraživanju podmorske špilje Zmajevu uho u uvali Soline kraj Rogoznice, krški fenomen dostupan samo speleolozima ronionicima. Iako poznat od davnina, tek je sada istražen do kraja. Dosegnuta je dubina od 27 m. Ima stalagmita i stalaktita te siromašnu biocenozu. Pronađena grnčarija iz XVI stoljeća te dovoljno uzoraka civilizacije XX stoljeća. Taj bi objekt po mišljenju stručnjaka i znanstvenika trebalo zaštititi.

Vladimir Lindić

JURINA I FRANINA

Taj je, izvanredno lijepo uređeni časopis, utemeljen još 1992. godine, formata A-4, tiskan u Italiji (!) na finom papiru s polutvrđim koricama i slikama u boji, kako piše, "časopis za istarsko domaćinstvo". Glavni i odgovorni urednik je Aldo Kliman a izdavač firma "Libar od grozda" u Puli. Posebnu vrijednost časopisu daju neobično lijepe fotografije u boji i reportaže o prirodnom, povijesnom, kulturnom i umjetničkom blagu Istre. Među takvima, s

prekrasnim velikim fotografijama u boji, ima i reportaža o istarskim špiljama. U proteklih nekoliko godina to su: Ranko Starac: Arheološka "Terra incognita" (nalazi u špiljama Učke), svezak 49, zima 1991, str. 22-24, Srećko Božičević: Put u središte Učke, sv. 53, proljeće 1993, str. 66-73 i Ranko Starac: Romualdova pećina, sv. 55, zima 1993, str. 36-41

Vlado Božić

EKOLOŠKI GLASNIK

Kao i u prvim brojevima (za 1990. i 1991.) ovoga izuzetno lijepo opremljenog časopisa, u brojevima za 1992. i 1993. ima više članaka i vijesti posvećenih speleološkim temama. Za razliku od ranijih brojeva, sada je format malo manji (17 x 24 cm) ali je i dalje tiskan na finom papiru s polutvrđim koricama i slikama u boji. Speleolozima će biti zanimljivo slijedeće: Srećko Božičević: Polegla bora donjorskih vapnenaca u Zelenom viru - jedinstvena geološka zanimljivost, God. II, br. 3-4, 1991-1992, tema broja Risnjak, str.38, Srećko Božičević: Neobična razlomljenost površja nacionalnog parka "Risnjak" uvjetovana kompleksnošću njegove građe, God. II, br. 3-4, 1991-1992, tema broja Risnjak, str. 84-86, Srećko Božičević: Geološka građa otoka Mljeta, God. II, br. 7-8, 1991-1992, tema broja Mljet, str. 26-29 Miroslav Rukavina: Nacionalni park "Paklenica" (popis šišmiša u Paklenici), God. II, br. 9-10, 1991-1992, tema broja Paklenica, str. 25, Srećko Božičević: Geološka građa područja kanjona Paklenica u Velebitu, God. II, br. 9-10, 1991-1992, tema broja Paklenica, str. 40-44, Srećko Božičević: Manita Pećina - Paklenička ljepotica, God. II, br. 9-10, 1991-1992, tema broja Paklenica, str. 45-49, Ante Rukavina: Velikopakleničke tajne, God. II, br. 9-10, 1991-1992, tema broja Paklenica, str. 50-56 Željko Poljak: Istraživači Paklenice, God. II, br. 9-10, 1991-1992, tema broja Paklenica, str. 62-68, Srećko Božičević: Speleološke pojave na planini Medvednici, God. III, br. 1-2, 1993-1994, tema broja Lonjsko polje, str. 62-72, Ante Pelivan: Ugodno iznenađenje (Sredozemna medvjedica), God. III, br. 1-2, 1993-1994, tema broja Lonjsko polje, str.76.

Vlado Božić

O SPELEOLOGIJI U HRVATSKOJ

U INOZEMNIM ČASOPISIMA.

SPELUNCA - Paris (Francuska)

Milena Zlokoića i Neven Krišić: Le speleologie en Yougoslavie, br. 39, 1990, str. 37-40
Vlado Božić: Les plus importants explorations realisees en Croatie en 1989 et 1990, br. 40, 1990, str. 8
Vlado Božić: Les importants resultats speleologiques recents de Yougoslavie, br. 40, 1990, str. 8
Mladen Kuhta: Les grottes les plus loungues et plus profondes de Croatie, br. 40, 1990, str. 9
Slaven Dobrović: Les Yougoslaves au Batman Hohle, br. 41, 1991, str. 9
Vlado Božić: Les speleologues de l'age de bronze en Croatie (Yougoslavie), br. 43, 1991, str. 20-22
Juraj Posarić: Fenomen krs par Srećko Bozicevic, br. 47, 1992, str. 48
Vlado Božić: Un nouveau -1000 metres: lukina jama (Croatie), br. 51, 1993, str. 38-40

SSC (SPELEO STAMP COLLECTOR) - SCHIMMERT (NIZOZEMSKA)

Anonimus (Vlado Božić): Informativni listići u jubilarnim kovertama: "Stoljetnica hrvatskog planinarstva" i "25-ta obljetnica SO PD "Željezničar" u Zagrebu, br. 34, 1990, str. 15
Jasminko Mulaomerović: Some karst forms on postal cancels in Yugoslavia (Croatia), br. 35, 1991, str. 5-8
Jasminko Mulaomerović: Dubrovnik and speleology, br. 36, 1991, str. 6
Jasminko Mulaomerović: Some less known karst forms of postal cancellations in Yugoslavia (Croatia), br. 37, 1992, str. 7-13
Vlado Božić: Krasno polje, br. 37, 1992, str. 19
Anonimus: Vransko jezero, br. 37, 1992, str. 19
Vlado Božić: Podšpilje, br. 38, 1992, str. 2
Vlado Božić: Vladimir Nazor (1876-1949) - poet of karst, br. 38, 1992, str. 17
Vlado Božić: About the croatian words "kras", "krs" and "krs" meaning "karst", br. 38, 1992, str. 21-22
Vlado Božić: Krašić, br. 39, 1993, str. 1
Vlado Božić: Tito and caves in Yugoslavia, br. 39, 1993, str. 20-23
Vlado Božić: Horvat's 500 steps, br. 40, 1993, str. 5-7
Anonimus: Illustrated postal cards from Yugoslavia (Croatia) in 1953-1957, br. 40, 1993, str. 10-12
Vlado Božić: Pazin and Pazin's cave, br. 41, str. 2-3

THE BRITISH CAVER - Crymych (Velika Britanija)

Vlado Božić: Show caves in Croatia - Samograd and Manita peć, br. 114, 1992, str. 24-29

COLLECTIONS - Bruxelles (Belgija)

Vlado Božić: Slovenie - Documents commemoratifs (I. V. Valvasor), br. 32, 1992, str. 9-10

Vlado Božić: Nouvelles de Croatie - Une enveloppe Premier Jour (100 godina rođenja Vladimira Horvata), br. 33, 1992, str. 21

Vlado Božić: Les insignes metalliques a theme speleo en Croatie, br. 34, 1992, str. 15-23

PLANINSKI VESTNIK - Ljubljana (Slovenija)

Branko Jalžić, Vlado Božić: Lukino brezno (-1355 metrov), br. 12, 1993, str. 531-533

NAŠE JAME - Ljubljana (Slovenija)

Vlado Božić: Sigove tvorbe v zagrebaškem sklonišću "GRIC", br. 35/2, 1993, str. 126-127

THE INTERNATIONAL CAVER - Swindon (velika Britanija)

Vlado Božić: the latest -1000 m in the Balkans - Lukina jama -1355 m, 1993, br.8, str. 133-16

LA LETTRE DU SPELEO-CLUB DE PARIS - Paris (Francuska)

Jacques Chabert: Ozren Lukić (1965-1992), 1993, br. 113, str. 2

Vlado Božić

COLLECTIONS No 32-34 (1992)

Tijekom 1992. izašla su tri broja tromjesečnika za skupljače maraka, naljepnica, razglednica, fotografija, etiketa i sličnih tiskanica na temu speleologije, alpinizma i raznih istraživanja, Collections, je tromjesečnik koji u Bruxellesu već deset godina izdaje Guy de Block. Konceptija tih sveščića A-5 formata (15x21 cm) od 20-30 stranica tiskanih offsetom s ovitkom u boji i vezanih kopčama, uvijek je ista. Uz reprodukcije (promjenjive kvalitete) skupljenog materijala na određenu temu, nalazi se tekst o porijeklu i svojstvima "izložaka", obično dopunjen kakvom zanimljivom pričom.

U broju 32 je Vladimir Božić predstavio razglednice kojima su Slovenci obilježili 300. obljetnicu Valvazorove "Slave vojvodine Kranjske", a Jasminko Mulaomerović nekoliko speleoloških autonjaljepnica iz bivše Jugoslavije. Među špiljskim ulaznicama nalaze se dvije iz Postojnske jame i Predjamskog grada, koje je urednik za svaki slučaj smjestio u Jugoslaviju.

Naslovnica 33. broja otkriva speleogastromonski objekt made in USA: etiketu s boce "Mammoth cave brand" whiskeya. U unutrašnjosti se uz zanimljivu kolekciju razglednica s uspona na Mt. Blanc, negdje s početka stoljeća, može naći prva

hrvatska omotnica posvećena 100. obljetnici jednoga od nestora hrvatske speleologije, Vladimira Horvata. Kratak prikaz je načinio v. Božić

Četvrtina 34. broja Collectionsa je posvećena hrvatskim speleološkim i planinarskim značkama. Taj je prikaz V. Božića poznat našem planinarskom čitateljstvu, jer je riječ o pretisku s izmjenama već objavljenom u "Hrvatskom planinaru"

Šteta je jedino, za većinu naših speleologa kolekcionara, to što je taj tromjesečnik, inače tipičan primjer kućnog stolnog izdavaštva, pisan francuski. Gledajmo Collections - učimo strane jezike!

Juraj Posarić

ZBORNİK 1. SIMPOZIJUMA O ZAŠTITI KARSTA

Čudni su putevi Gospodnji. U ljetu 1993. se u Zagrebu pojavio Zbornik I simpozijuma o zaštiti karsta, tiskan 1992. u Beogradu. Na poštanskoj omotnici bez marke je pisalo: pošiljatelj ASAK BG SR Jugoslavija, a primatelj KSPSH ZG R Hrvatska, i još, tiskovina. U ovo ratno doba i doba sankcija, putanju te pošiljke prepuštam vašoj mašti. Osobno, moram priznati da sam dosta dvoumio kako i treba li uopće pisati ovaj prikaz. S jedne strane racionalni pristup speleološkog pedagoga i stručnjaka tjera na objektivnu evaluaciju knjige u kojoj se nalazi i dio vlastitog rada, a s druge, iskustvo ratnih godina, koje su pokrenute baš tamo, sa svim viđenim patnjama, stradanjima i smrti, stvara animozitet u svim korama svijesti prema takvom poslu. Najgora je sumnja jesu li i oni...Knjiga je o prirodi, doprinos onome što smo posudili od naše djece, ona će prosuditi, a dileme će riješiti povijest. Simpozij u organizaciji Akademskog speleološko-alpinističkog kluba iz Beograda održan je na PMF od 1. do 3. studenog 1990. i bio mu je nazočan V. Božić

Zbornik radova je knjiga (17x24 cm), mekano ukoričena, od 88 stranica, tiskana offsetom c/b (uključujući korice), na lošem papiru, s računalnom pripremom teksta. Tekst je prepisivan iz autorskih izvornika, vjerovatno na brzinu, bez iščitavanja i ispravaka, što je uzrokovalo mnoštvo jezičkih i strojopisnih grešaka.

Od trinaest radova tri su iz Hrvatske, a od toga su dva autora planinari speleolozi: V. Božić, Zaštita speleoloških objekata u Hrvatskoj i J. Posarić, Ekološka podnošljivost - osnova zaštite krških ekotopa.

Svi radovi tretiraju pojedine aspekte zaštite u krasu, od kraške hidrologije i zaštite voda do zaštitnih mjera pri izgradnji raznih objekata ili pri uređenju i eksploataciji speleoloških pojava. Šteta što neurednost grafičkog proizvoda otežava čitanje pojedinih zanimljivih i korisnih radova.

Juraj Posarić

SPELEO STAMP COLLECTOR

Taj časopis skupljača maraka, omotnica i sličnih tiskovina s prirodnjačkom, kraškom i nadaspeleološkom tematikom izdaje Jean Paul van der Pas iz Schimmerta, Nizozemska. U razdoblju obuhvaćenom ovim izvješćem izašlo je osam svezaka A4 formata pripremljenih fotokopiranjem, vezanih kopčama, naslovnice kopirane na obojenom papiru, prosječna opsega 24-28 stranica.

Broj 34/90 objavljuje dva priloga iz naših prostora: 15-obljetnica časopisa "Naš krš", Sarajevo, J. Mulaomerovića i Stoljetnicu našeg planinarstva, Filatelističko društvo "Poštar" Zagreb, V. Božića.

U broju 35/91 se nalaze tri priloga J. Mulaomerovića: sarajevski poštanski žig povodom 10 godina SSC, O danas nepostojećem prirodnom mostu na Sutjesci i o kraškim oblicima na Yu-markama.

U uredničkim porukama broja 36/91 želi se sve dobro prijateljima speleolozima u zemlji zvanog "jugoslavija", a najaktivniji skupljač iz naših prostora je opet J. Mulaomerović. Njegovi prilozima se odnose na 15 godina otkrića neolitske gravure u špilji Badanj, Dubrovnik i speleologiju (poslan još 1989., ali objavljen tek sada, "jer je Dubrovnik sad vjerovatno ruševina" (nap. urednika, prosinac 1991.!!) i novi časopis "YU speleo kolekcionar" - koji optimizam! - a objavljena je i yu-novčanica od 5000 din (Jajce)!

Broj 37/92 objavljuje dva priloga iz naših krajeva: skoro polovica broja zauzima članak o manje poznatim kraškim oblicima na markama Jugoslavije, J. Mulaomerovića i prilog V. Božića o Krasnom Polju, Cerkniškom jezeru i Vranskom jezeru.

V. Božić je jedini hrvatski autor u broju 38/92. Njegovi prilozima se odnose na pojmove kras, kraš i krš te Vladimira Nazora - pjesnika krasa, a ima i NDH-marka od 10 kn s motivom Plitvičkih jezera iz 1941.

Iznenadjenje u broju 39/93 je prava libanonska novčanica od 1 livre sa špiljskim motivom. Urednik se pita što je s jednim od najaktivnijih suradnika, J. Mulaomerovićem, koji se već dulje ne javlja, a Sarajevo je u "građanskom" ratu. Prilog V. Božića prikazuje Titov ratni put kroz 7 hrvatskih i bosanskih špilja.

Na hrvatsku speleologiju se odnose u broju 40/93 prilozima V. Božića o Horvatovih 500 stuba te inozemni katalog s jugoslavenskim razglednicama.

Dobra vijest u broju 41/93: J. Mulaomerović je živ i nalazi se na svojoj adresi u Sarajevu, što je doznato kompliciranim putem preko UN. V. Božić ima prilog o Pazinskoj jami.

Šteta što tehnika umnožavanja često kvari kvalitetu pojedinih vrijednih priloga.

Juraj Posarić